

GLASOVA Panorama

KRANJ, 19. MAJA 1962 - LETO II - ŠTEVILKA 19

CEPRAV SE VAL ZLOČINOV PO ALŽIJSKIH MESTIH SIRI IN SMO VSAK DAN PRIČE NOVIH STRAŠNIH PRIZOROV, ŠE NIKOLI NI USPELO FOTOGRAFOM POSNETI TAKŠNEGA NAPADA DESNICARSKIH TOLP. NA SLIKI JE PRVI POSNETEK, KI JE OAS ZALOTIL PRI DELU. TRIJE MLADI FANTJE, OBOROŽENI Z NAJRAZLIČNĀJŠIM OROŽJEM, NAPADAJO SKUPINO OROŽNIKOV. ŠČITILJO JIH AVTOMOBILI NA PARKIRNEM PROSTORU.

- Deklet ni mogoče primerjati z narcisami
- Izbor najprikupnejše Gorenjke v hotelu Korotan na Jesenicah
- Narcise še ne cvetijo, zato so mnoge lepe Jeseničanke ostale doma
- Turistični delavci z Jesenic si zadovoljno maneje roke ob prvi kraljici narcis

Narcise so dobile dekliške glave

Ceprav pravih narcis še ni (temu je botrovalo slabo vreme), so Jeseničani v sredo izbrali v hotelu Korotan najprikupnejšo Jeseničanko in ji dali naslov »MISS NARCIS 1962«.

V tretjem tednu narcis so jeseniški turistični delavci uvrstili med prireditve tudi izbiranje »MISS NARCIS«. Kaj jih je vodilo k temu? Kot mi je nekdo iz Turističnega društva še pred prireditvijo povedal, nameravajo v prihodnje to izpeljati tako, da bo imela izključno folklorno obeležje, ne pa izbiranje lepotic, kot je to v navadi drugje.

ZAMISEL URESNIČENA PO SEDMIM LETIH

»Da bi organizirali izbiranje MISS NARCIS, smo si zamislili že pred sedmimi leti. Vendar so nas vedno objektivne okoliščine (ali ni bilo denarja in podobno), prisilile, da nismo izvedli prireditve,« mi je pojasnil predsednik jeseniškega Turističnega društva Janez Černe. Ne bi se spuščal v to, kako je prireditev uspela in ali so res izbrali najbolj prikupno Jeseničanko - Gorenjko. To prepustimo raje drugim, ker je pravzaprav vsak gledal s svojimi očmi. Zbiralo je občinstvo. Tista dekleta, ki so imela največje število glasov v zapečatenih zavojnicah, so se uvrstile v »ožji« izbor. Publika je z nestrpnostjo pričakovala, kdo so izbranke.

Na odru se je pojavil Milan Dornik in prebral: »V finale se je uvrstilo sedem deklet...« Izmed sedmih kandidatki pa je posebna žirija, ki ji je predsedoval znani jeseniški turistični delavec Karel Višner, izbrala

najboljšo, drugo in tretje plasirano.

KDO JE ZMAGOVALKA?

To je Marjanca Čelesnik, trgovska pomočnica, zaposle-

na nekaj manj kot mesec dni na prodajalni čevljev »Alpina« na Jesenicah, visoka 171 centimetrov, stara je 17 let. Kot je v navadi, smo z zmagovalko naredili razgovor:

»Preden ste prišli sem, ali ste kaj mislili, da boste izbrani za »miss narcis«?«
»Nisem nameravala priti, pa me je prijateljica zvalila. (Nadaljevanje na 5. strani)

SREČANJA Z LJUDMI

Operni pevci prihajajo v naše mesto le na izlete in takrat ne pojejo. V Kranju zelo redko slišimo zapeti kakšnega opernega pevca. V tem tednu pa smo imeli takšno priložnost. Slišali smo VILMO BUKOVCEVO - ta izredni glas našega opernega petja - in se z njo spustili v kratek razgovor.

• Povejte nam osnovne podatke iz vašega življenjepisa.

— Po rodu sem Dolenjka, doma iz Trebnjega. Pojem že od otroških let. Petje sem študirala v Ljubljani in s trindvajsetimi leti nastopila v operi. Prvo vlogo sem odpela v Faustu.

• V katerih deželah ste do sedaj že nastopili in iz katerega mesta na svetu ste odnesli najboljši vtis?

Rusalka

— Do sedaj sem pela v 16 državah. Najbolj oddaljena je bila Kitajska. Na zahodu sem razen v Angliji in skandinavskih deželah pela vsepovsod. Tudi število dežel na Vzhodu ni majhno. Nastop v Moskvi je bil edinstven. Moskovčani so bili tako navdušeni nad mojim petjem, da so mi iz opere do hotela napravili »špahlr«. Zaustavljali so me na ulici in me niso hoteli pustiti, da bi odšla.

• Ali bi lahko napovedali, v katerem mestu bo tretja slovenska operna hiša?

— Zelo dvomim, da bomo v tem stoletju dobili tretjo slovensko operno hišo, zato je napovedovanje nekoliko preuranjeno. Verjetno pa bo tretja operna hiša v Novi Gorici.

• Kaj delate v prostem času?

— Nekoč sem dejala, da zbiram lestence. Zdaj jih imam že dovolj. Pošiljali so mi jih brez prestanka. Pravega »konjička« nimam. Sedaj veliko delam na vrtu. Zbrati sem začela tudi kaktuse.

ZDRAVKO TOMAZEJ

SEDEMNAJSTLETNA MARJANCA ČELESNIK, TRGOVSKA POMOČNICA Z JESENIC BO LETO DNI NOSILA KRONO »MISS NARCIS«. V SREDO ZVEČER SO JI NA JESENICAH V HOTELU KOROTAN PRIPELI TRAK CEZ RAMENA IN JO S TEM SVEČANO PROGLASILI ZA »BOGINJO NARCIS«.

LETOŠNJI TEDEN NARCIS JE POSTAL ZA MARSIKOGA TAKO BOLJ MIKAVEN

Galska bomba

DE GAULOVA FRANCIJA JE ZELO AMBICIOZNA. POSTATI ZELI PRVOVRSTNA VOJASKA SILA, KI BI RAZPOLAGALA Z NAJMODERNEJSIMI LETALI IN JEDRSKIM OROŽJEM — VKLJUČUJOČ TUDI MEDCELINSKE RAKETE.

Od vseh razhajanj v ameriško-francoskih odnosih najbolj jezi francoskega generala, da uradna Amerika tako vztrajno odbija pomoč pri izgradnji francoske atomske bombe. Od časa do časa so izvedenci francoske vlade pošiljali v Washington liste o nakupu nuklearne opreme in načrtov, ki so de Gaulle nujno potrebni pri izgradnji njegove »udarne sile«, toda vedno so ostali praznih rok. Pred približno dvema tednoma je ameriški predsednik Francozom javno odgovoril — ne.

GENERAL POTUJE ZA DOLARJI

Neposredni povod, da so Američani še enkrat zavrnili francoske zahteve, je obisk francoskega generala Gastona Lavoja v Pentagonu. »Potrebni so nam dolarji. Pogledajte, kaj vam bodo prinesli dolarji«, je pojasnjeval francoski general ameriškim častnikom. Spisek stvari, ki bi jih Francija kupila v Ameriki, je obsežen. Spisek je našteval več tovarn za predelovanje urana, nuklearnih podmornic in naprav za krmiljenje raket.

Vojaški Pentagon je priporočil Beli hiši, da Francozom ustreže. Celo Kennedyjevi vojaški svetovalci so predlagali, da se Franciji ugodijo. Vojsaki so tako sklepali: »Popuščenje de Gaulle bi morda omehčalo generala, da bi privolil v izgradnjo ameriških raketnih oporišč v Franciji in vojsko, ki jo je razbremenil v Alžiriji postavil na razpolago Atlantski zvezi. Ameriški predsednik tega predloga ni upošteval. Zahteval je, da Francija prej izpolni svoje obveznosti do atlantske vojaške zveze. Če bi Francijo pritegnili v »atomski klub«, bi s tem spodbudili Zahodno Nemčijo, da bi zahtevala atomsko orožje. Kennedy je odločno povedal, da ZDA nasprotujejo razširjanju atomskega orožja na nove dežele.

VELIKI FRANCOZ CHARLES DE GAULLE V POMENKU S FRANCOSKIMI VOJAKI. ČEPRAV DE GAULLE NE DA VELIKO NA VOJAKE, SI VENDAR Z ARMADO ZELI USTVARITI UGLEDEN POLOŽAJ NA SVETU.

GEORGES POMPIDOU

LJUDJE TEGA STOLETJA

Ideologija, ki jo bo morda v teh dneh branil pred pariskim sodiščem general Salan, ima zelo trble stebre. Ideologi OAS so spregovorili čudna gesla: »Franciji je zelo potrebno, da počasi krvavi in trpi. Prelita kri bo očistila narod!«

Največja zapreka v tej »očiščevalni kurii« je general de Gaulle, »bela vrana med črnimi«. Po izračunih Salanovih tolp stoji temu »očiščenju« na poti samo general in nihče drug. Če pade ta, je prevzem oblasti samo še vprašanje nekaj ur. Za usodo Francije je pomembno, da de Gaulle živi. Smrt je edini izhod. Ni važno, če bo prišlo do naravne ali nasilne smrti.

Zaslepljenost je človeška napaka, toda ta zaslepljenost mora imeti neko svoje meje!

Križem po svetu

Bonn

Heinz Starke, zahodnonemški finančni minister in član Svobodne demokratske stranke, je zapretil z ostavko, če bi zahodnonemška skupščina sprejela sklep o povečanju plač za državne uslužbence. Kot odgovor na ministrovo odločitev je sindikalna zveza, državnih uslužbencev poslala finančnemu ministru običajno dopisnico, na kateri je bilo zapisano: »Odstopite že vendar!«

Washington

Predsednik Kennedy je ukazal, da se ameriškim vojakom, ki poučujejo južnovietnamske enote, prizna položaj borcev v vojni in jim tako pripada odlikovanje v primeru, če bi bili ranjeni. Mnogi se sprašujejo, kaj pomeni ta ukrep.

Bruselj

Po uredbi belgijske vlade morajo vsi belgijski brivci opraviti izpite, da bi izpopolnili svoje znanje. Na teh izpitih morajo belgijski brivci pokazati solidno znanje iz pravopisa, slovnice, evropske zgodovine in zemljepisa, matematike in geometrije.

Rekli so...

»Človek ima bodočnost le, če bo čimprej prišlo do atomske in splošne razorožitve.«

Bertrand Russel, angleški filozof

»Že od prvih dni otroštva sem vedno mislil, da bi, če ne bi dovršil šole, lahko postal krojač.«

Georges Pompidou, novi francoski premier

»V Washingtonu je samo ena industrija, industrija politike.«

Herbert Borch, nemški reporter

»Za razliko od angleškega pogovora, ki je molčanje, v italijanskem pogovoru vsi hkrati govorijo.«

George Mickesh, angleški novinar

»Lepe navade so potrebne samo grdim. Lepim se vse odpušča.«

Znani irski kajževnik

»Revolucija je lahko neprijetna, toda dolgočasna ni nikoli.«

Jevgenij Jevtušenko, sovjetski pesnik

»Nasprotnik ljubezni ni vedno sovraštvo; to je lahko tudi druga ljubezen.«

Jan Kontarbinski, poljski filozof

»Zaradi mene se lahko Elisabeth Taylor ljubi tudi s Combejem, če pravočasno dokonča svoj film.«

Josef Nankiewicz, ameriški režiser filma »Cleopatra«

Danes je Sarajevo glavno mesto republike Bosne in Hercegovine. Poleg starega in po orientalskih vplivih zidanega mesta raste novo Sarajevo. To mesto s skoraj 180.000 prebivalci počasi dobiva videz sodobnega evropskega mesta. Grbavica - nova mestna četrt z modernimi stanovanjskimi bloki in nebotičniki, nova železniška postaja (najlepša in najmodernejša v Jugoslaviji), obrati tovarne Energoinvest - vse to in še marsikaj drugega priča o velikih spremembah, ki se dogajajo pred očmi današnjih Sarajlij. Pravzaprav: oni spreminjajo Sarajevo in s tem tudi sebe. Pod mostom Gavrila Principa pa v svojem ozkem koritu teče Miljacka. Ze stoletja je priča živahnemu vrvenju na njenih bregovih... in kot da s svojo monotono pesmijo kliče v spomin pretekle dogodke...

Mesto ob Miljacki je mesto nasprotij. Pa tudi mesto z burno in krvavo preteklostjo. Leži namreč na zelo ugodnem strateškem in geografskem kraju, zato so imeli tam skozi stoletja »ključ oblasti« za vso Bosno

BASČARSIJA - SRCE STAREGA SARAJEVA

S poti po Bosni in Hercegovini

Srečanje s preteklostjo v Sarajevu

OBISK V BASČARSIJI

Če pridete v Baščaršijo, v srce starega Sarajeva, kjer se mnogo trguje, mnogo prodaja in mnogo dela, boste videli kaj čudna imena ulic: Aščiluk, Abadžiluk, Bravadžiluk, Cizmedžiluk, Mall in Veliki Čurčiluk, Kujundžiluk, Kundurdžiluk, borijo, da obdržijo svoje Sarajevo, Kovači, Samardžije... Več kot dvajset ulic, ki se imenujejo, ki so ga dobile po obrtnih dejavnostih se v dobi Turkov.

Ne čudite se preveč, če ima vaš znanec malce čuden priimek, n. pr. Sabljari ali Tufekdžić (puškar). Njihovi pradedi so se ukvarjali z obrtjo (in delali za potrebe vojske). Sarajevo ima še danes preko 50 družin, ki so dobile imena po obrtnih dejavnostih, s katerimi so se ukvarjali njihovi predniki: Terzije (krojači), Berberi (brivci), Kantardžići (izdelovalci tehtnic), Zildžići (izdelovalci zvoncev), Zlatari, Tokalije (izdelovalci toke, srebrnih ali zlatih gumbov ali ploščic kot okraskov za obleko), Demirdžići (ključavnničarji in kovači), Degirmendžići (mlinarji), Džamdzije (steklarji), Tarakčići (izdelovalci glavnikov), Tahmišćije (pražili so in prodajali kavo).

Od Isajbega Isakovića, ki je prvi na tem mestu začel z nekaterimi obrtnimi dejavnostmi in jih grupiral po ulicah, pa do avstrijske okupacije so Turki prinesli v Sarajevo več kot 60 vrst obrti.

Da, obrt je tu, na Baščaršiji zapustila močan pečat nekega obdobja, ki ga že dolgo ni več. Vse, kar je ostalo, so spomini, tipični priimki in zanimiva imena prebivalcev.

PESEM KLADIVA

Če se sprehajate po Baščaršiji, boste prišli do kratke in ozke uličice. Komaj 20 metrov je dolga. Na tem tesnem prostoru pa

je 20 majhnih delavnic; na delavnica ima preko 40 različnih kladiv in kladiv, ki so vsi potrebni, da s potrpežljivimi delom nastanejo pradelavnic so majhni in nizki. Komaj da se človek obrne alj da stoji v njih. Tam delajo izkušeni obrtniki, mojstri svojega poklica. Vsaka

(kotlarstvo bi temu rekli po slovensko, ker so iz bakra izdelovali predvsem kotle za kuhanje žganja), oživlja preteklost Baščaršije. Iz te uličice je slišati samo enakomerno udarjanje kladiv. Koliko udarcev je treba, da nastane tisto, kar si je mojster zamislil!

Simbol nekdanje obrti v Baščaršiji - Kazandžiluk - že pet stoletij kljubuje vetru časa. Ko je l. 1697 princ Evgen Savojski požgal skoraj vse mesto, je pogorel tudi Kazandžiluk, vendar so ga takoj spet zgradili. Leta 1724 je izbruhnil ogenj iz kazandžijske prodajalne, ki je spet uničil ves Kazandžiluk. Pa so ga spet zgradili. Ponovno je bil poškodovan v požaru leta 1731 in takoj popravljen. Pogorel je še dvakrat: leta 1776 in leta 1852, ni pa ostal uničen (kot n. pr. Halvadžiluk - v njem so izdelovali halvo, posebno vrsto slašče iz medu, moke in masti - ki ga je leta 1908 za vedno uničil požar). Kazandžiluk je znova zaživel, spet so se začeli udarci kladiv, ponovno je začel pošiljati po vsej Bosni posode za kavo, tepalje, sahanе (bakreni umivalnik), kazane (kotle za žganjekuho), bakrače (bakreni kotliček), tendžere (ponev, kozica), ibrike (bakrena posoda za vodo ali kavo) itd.

SLABI ČASI ZA KAZANDŽILUK

Če pridete v Kazandžiluk in - medtem ko kava vre v »džezvi« (bakrenem lončku za kuhanje kave) povprašate tega ali onega kazandžijo, kako posel, vam bo vsak potarjal, da slabo. Drag je baker in kotlar... Pa davek... Tako danes! Njihovi predniki pa so v nekdanjih »srečnih« časih, n. pr. ob koncu 17. sto-

letja, v času borbe med Turki in Avstrijo, zaradi prekinitve poti s Carigradom, po ukazu bosanskega vezirja Husein-paše kovali celo denar - »mangure« (star turški drobšč).

Najboljši mojstri v Kazandžiluku so bili v materialnem pogledu vedno na najslabšem, ker niso imeli svojih delavnic. Delali so pri sosedih. Tako na primer Salih Bektić, nekdanji pravcati umetnik, ki je ponoči sanjal, kako neki človek dela pokrov za posodo v obliki koklje, izpod katere gledajo piščanci. Prižgal si je svetilko in odvihral v delavnico, kjer je naredil tak pokrov in ga poklonil pozneje Topal-Osmanu-paši (s katerim se je ta bahal pred francoskim konzulom). Ta mojster-umetnik, malce boem, je umrl v največji bedi.

Kazandžiluk je danes pod zaščito države kot kulturno-zgodovinski spomenik. Čeprav je bil večkrat uničen in ponovno zgrajen, čeprav ima svojo bogato tradicijo, povezano z običajem, da obrt preide od očeta na sina, s kolena na koleno, čeprav se spretnosti njegovih mojstrov še vedno marsikdo čudi (posebno turisti), kljub vsemu temu pa njegova vloga vse hitreje blede. Današnji človek ima raje industrijske, praktične predmete: izdelki Kazandžiluka pa postajo stvar preteklosti...

Ostali so spomini... spomini ob bregovih Miljacke, ki monotono teče po svojem ozkem koritu. Ostal je le še del tistih nenavadnih starih časov, ostal je pečat nekdanj izredno razvite obrti; to opazi vsak obiskovalec Kazandžiluka, toda ta vtis iz leta v leto vse bolj blede.

ANDREJ TRILER

HIDRORAZENJ - SVOJEVRSTNA ZANIMIVOST NA VRTU GOSTILNE OB CESTI V MOSTAR

KONEC OTROSKE DOBE ČLOVEŠTVA

Dejstvo je, da so ameriški znanstveniki verjeli v sovjetsko premoč v proizvodnji vodenih izstrelkov že prej, kot pa so prišle v javnost podrobnosti o raketnem dvo-boju. Le povprečni Američani so bili povsem uspavani z ameriško tehnično premočjo in so zviška gledali na vse izza »železne zavese«.

Tedaj se je zgodil »čudež«. Svet so presenetila poročila sovjetskih radijskih postaj v petek, 4. oktobra 1957. leta, ko so poslali na pot okrog Zemlje prvi umetni satelit, ki se je gibal 900 km nad Zemljo s hitrostjo 28.000 km na uro in je obkrožil Zemljo v 95 minutah. Ta satelit je bil kovinska krogla s premerom 58 cm, teža 83 kg.

SATELIT V OPANKAH

V Sovjetski zvezi so brez hrupa naredili tisto, kar so Američani z veliko samozavestjo in ponosom že dolgo napovedovali. Po ameriškem projektu »Vanguard« (po imenu rakete) je potrebno za dviganje, uravnavanje in pospeševanje imeti trislojensko raketo, težko 10.000 kg, če hočemo poslati na pot okoli Zemlje v višini 500 km samo 10 kg težak umetni satelit.

Glede na mnoge očitke, ki smo jih slišali pozneje in jih slišimo še zdaj, je projekt »Vanguard«, ki je eden izmed prvih projektov te vrste, vsekakor zastarel. Toda primerjava s tem projektom nam pove, da je bil prvi sovjetski umetni satelit izstreljen z raketo, ki je tehtala vsaj 83 ton. To seveda pod pogojem, če Sovjeti že niso imeli učinkovitejšega goriva.

Po prvi osuplosti je Amerika preplavila poplava očitkov, naslovljenih vsem tistim, od katerih so največ pričakovali. Na dan so prišla neglasja v armadi, saj so gradile projekte mornarice, letalstvo in pehota in si med seboj skrivali dosežke, da bi se uveljavili drug pred drugim. Znanstveniki so imeli priložnost na glas spregovoriti o žaljivem odnosu do znanstvenega dela in do znanstvenika, ki so jih šteli za čudake, medtem ko jih v Sovjetski zvezi visoko cenijo in jih tudi dobro, primerno plačajo, saj ima znanstvenik v Sovjetski zvezi desetkratno plačo v primerjavi s povprečnim proizvajalcem.

Niso se še opomogli od nenadnega šoka, ko je v počastitev velike oktobrske revolucije poletel nad Zemljo drugi umetni satelit, težak kar 5.083 kg s psičko Lajko. Ta satelit je obkrožil Zemljo v 102 minutah s hitrostjo 8.000 kilometrov na sekundo v povprečni višini 900 km. Kakšna raketa je ponesla v višave takšno »nezaslišano« težo? Ali je bila ta raketa res čez 508.000 kg težka?

MOLK IZ ZADREGE

Nastopila je mučna zadrega. Američani so sicer še vedno z velikim zaupanjem govorili o množini svojih raket, ugibali pa tudi o izred-

dvoran Pentagona nemirno korakal od zida do zida, mož, ki je bil še malo pred tem javnosti neznan. Minute tečejo in potem... točno ob 0,41 uri je pretrgalo mučno tišino sporočilo iz zvočnika: »Explorer je že v orbiti in kroži njih lastnostih (če so bile res izredne) sovjetskih raket. Prav zaradi tega so še bolj vztrajno govorili o ameriških raketah.

Prvega februarja 1958. leta ob 0,35 je v eni izmed mnogih okrog Zemlje. Mož, ki je čakal sedem neznansko dolgih minut na to sporočilo, se je z mogočnim in zmagošlavim vpitjem otresel notranjega nemira, prav tako kot pred petnajstimi leti, ko je čakal na izstrelitev V-2.

To je bil Werhner von Braun, mož, ki ne misli na »majhne slučajnosti«, ki so se zgodile med vojno. Danes izjavlja: »Moj pogled je uprt na Luno!«

Nekaj ur po izstrelitvi rakete »Jupiter«, ki je ponesla v vesolje prvi ameriški umetni satelit, so v Hunstvillu

ZGODIL SE JE »ČUDEŽ«

(Alabama) slavili dan zmage. Nekoč je bilo to mesto mesto bombažnih delavcev, zdaj je to — mesto raket. Hunstville slavi svoje heroje. Ti so Werhner von Braun in njegovi sodelavci iz Penemündea. Za njih korakajo prebivalci Hunstvillea v sprevidih, razobešajo zastave, prižigajo bengalične ognje, tulijo sirene, zvonijo zvonovi, pokajo petarde in zamaški šampanjca...
ki pa se je izgubil. Tretji satelit »Explorer II« je začel krožiti okrog Zemlje 26. marca 1958. Tudi tega je ponesel v vesolje »Jupiter«, vodeni raketni izstrelak srednjega doma.

PRITLIKAVEC KROZI OKOLI ZEMLJE

»Explorer« (pritlikavec), je bil izstreljen 31. jan. 1958. Ta mali satelit je bil težak le 13,5 kg in se je oddaljeval od Zemlje kar 2720 km. S tem je bil po neuspele mizstreljevanju rakete »Vanguard«, ki je eksplodirala skoraj pri zemlji in po drugih nuspelih, nekoliko omiljen sovjetski posmech z izjavo po uspešni izstrelitvi drugega »Sputnikas«: »Zdaj so na vrsti Američani!« Nekoliko več samozavesti so imeli Američani 6. marca 1958. leta, ko so izstrelili drugi ameriški umetni satelit z »uspehom«, kot so poročali,

Ameriški raziskovalci so doživeli tudi huda razočaranja. Vanguardi se niso izkazali. Prvega so izstrelili 6. decembra 1957. leta, toda prva stopnja rakete je eksplodirala vsega meter nad zemljo. Drugi poskus je bil 5. februarja 1958. leta. Eksplozija je bila po šestih sekundah, torej že zelo visoko za navadne zemeljske pojme. Raketa je prelomljena na dva dela padla v morje v bližini Capa Canaverala, kjer so vsi poskusi te vrste.

Tretji »Vanguard« je bil uspešno izstreljen 17. marca 1958. leta. Ta je bil izdelan iz aluminija v obliki žoge s premerom 16,22 cm, težak le 1,58 kg. Dospel je v višino 4000 km. Imel je sončne baterije, ki so omogočile daljše delovanje njegovih radijskih naprav. Ni ga bilo mogoče videti niti s prostim očesom, niti z daljnogledom, toda napovedovali so, da bo krožil okrog Zemlje 15 let.

SMEH IZ NEVOSCLJIVOSTI

»Sputnik I« in »Sputnik II« sta padla kot velika meteorja in sta za nekaj časa prepuščila veselje ameriškim satelitom. Na Zahodu so se tedaj že začeli šaliti na ta račun. Kot vsak molk Sovjetov so si tudi tega na Zahodu napačno tolmačili, imeli so ga za izraz nemoči, »neuspešno nadaljevanje začete poteka«. Nekateri pa so ugibali o pripravah za polet na Luno. Dejstvo je, da so Sovjeti molčali tako dolgo, dokler niso imeli svojega »Sputnika III« v vesolju. Tretji umetni satelit sovjetskega izvora je presenetil svet zopet s svojo težo. Ta »vsemirski avto« je obkrožil Zemljo v 106 minutah. Njegova dolžina — 3,57 m, premer 1,73 m brez antene, teža 1327 kg in največja oddaljenost od Zemlje 1880 km. Imel je prostor za bitja, toda bil je še brez človeškega potnika zato, ker še ni bilo rešeno vprašanje njegove vrnitve na Zemljo. To je bil torej vsemirski laboratorij, opremljen s sončnimi baterijami.

Do sem so pravzaprav zanimivi poleti satelitov v vesolje. Nadalje so postali umetni sateliti vsakdanjost. Vemo za ameriški poskus, da bi imeli

najtežji umetni satelit v vesolju, prav tako vemo tudi za vrsto poskusov, da bi dosegli Luno. Znan nam je tudi sovjetski poskus z Lunikom, ki je postal umetni planet Sonca. Ni nas presenetilo dejstvo, da so tudi Američani uspeli izstreliti umetni satelit, ki je dosegel kroženje okrog Sonca.

Vesolje je postalo zanimivo zopet tedaj, ko se je v umetnem satelitu znašel prvi človek — Rus Jurij Gagarin. Bilo je to zopet nenapovedano

ČLOVEK V VESOLJU

Sedemindvajsetletni major Jurij Gagarin je obletel Zemljo v sputniku »Vostok I« 12. aprila lani. Poletel je ob 9. uri 7 minut po moskovskem času in pristal ob 10. uri 55 minut po moskovskem času. Takoj po poletu je sporočil: »Počutim se dobro!« Tudi kapetan korvete Allan Shepard, ki je kot prvi Američan naredil majhen skok v vesolje 5. maja lani (njegova pot je bila dolga 483,2 km z največjo višino 183 km in časom 15 minut) je vzkliknil v kabini »Mercury«: »Oh, k'ko ričane 400 milijonov dolarjev ko pristavili, saj je stal Ameliep razgled!« In drag, bi lahali 2 dolarja in 22 centov na Američana. Nato je 21. jul lani skočil v vesolje še kapetan ameriške mornarice Virgil Grisson, ki je dosegel višino 188,8 km v vesoljski ladji »Liberty Bell 7«, s katero je letel 16 minut in bil se kmalu z njo vred potopil, če se ne bi iz nje pravočasno izstrelil skupaj s posebnim sedežem. Skupaj z ladjo so se potopili vsi dragoceni posnetki o stehernem gibu tretjega kozmonavta, da ne govorimo o dveh milijonih dolarjev, kolikor je ta ladja bila vredna.

Prava senzacija je bil nato polet majorja Germana Stjepanoviča Titova 6. avgusta lanskega leta, ki je sedemnajstkrat obkrožil Zemljo in bil na poti 25 ur in 18 minut, preletel pa je 696.000 kilometrov v vesoljski ladji »Vostok II«. Tudi on je vzkliknil: »Vse je dobro, vse je odlično, zdaj grem spat.« No, in nazadnje je American podpolkovnik John Glenn 20. februarja letos trikrat obkrožil Zemljo. Ob 15.47 po našem času je vzletel iz Cape Canaverala, ob 20.43 pa je pristal v Karibskem morju. Od vseh dosedanjih vesoljskih potnikov je bil najbolj stvarjen in je sporočil le: »Vse je v redu!«

VIKTOR SIREC

KABINA, S KATERO JE AMERIŠKI ASTRONAVT GLENN POLETTEL V VESOLJE

Knjiga čudnih rekordov

V knjigi rekordov, ki sta jo napisala dva angleška novinarja, se »naj...« ponovi kar dvajsetstičkrat. Knjiga je prvič izšla v Londonu pred sedmimi leti. Pred kratkim se je pojavila še ameriška izdaja, pripravljala pa se še nemška in francoska. Rekord, ki sta jih novinarja zbrala iz stotine in stotine časopisov iz vsega sveta, so zelo zanimivi in zato ni čudno, da je bila takoj po izidu knjiga med najbolj brani. Nekaj primerov iz knjige naj vas prepriča o tem.

- Najvišja žena na svetu je 14-letna Američanka Dolores Pulard, ki je bila decembra lanskega leta visoka 2 metra in 46 centimetrov.
- Najdaljše nohte je imel neki svečenik iz Sangaja, saj so bili leta 1910 dolgi 17,5 centimetra. Negoval jih je celih 27 let.
- Najsenzacionalnejši je primer Rusinje Vasiljeve, ki je v 27 porodih rodila 69 otrok. Umrla je 1872 leta.

● Največja tatvina se je po mnenju knjige rekordov zgodila 1945. leta, ko je skupina ameriških vojakov ob pomoči nemških civilistov oropala bavarsko banko in odnesla 730 zlatih palic, šest vreč bankovcev in 25 zabojev palčic iz platine in dragih kamnov. Tatov niso izsledili.

- Največji biser na svetu je težak osem kilogramov in pol, vendar pa po lepoti ostaja za drugimi - manjšimi.
- Najbolj kajen časopis na

svetu je »Saunt Pacific Post«, ki izhaja na Novi Gvineji z dnevno naklado 4200 izvodov. Tiskan je na papirju, ki ima pri kajenju celo boljše aromo kot najboljši tobak.

- Najbolj turistična dežela je Kanada, ki jo obiskuje dvakrat več turistov kot Italija, ki sicer velja za deželo z močno razvitim turizmom.
- Najslabši šofer je vsaka-

kor neka 81-letna Američanka, ki je do sedaj plačala že 97 kazni zaradi prometnih prekrškov, od tega pa kar 96 zaradi trčenja s policijskim avtomobilom.

● Najlažjo matematiko ima amazonsko plemo Jankos, saj znajo njegovi pripadniki šteti le do tri. Tri se na njihovem jeziku glasi - poetararoninkoerok.

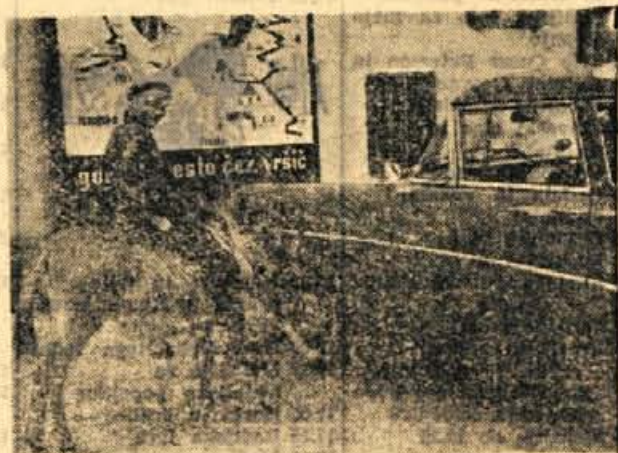
Mala rešiteljica

Z letalom je prispela v Boston žalostna družinca: mati s dvanajstletnima dvojčicama Lana in Johanna iz majnena kanadskega mesta Steinbach. Težke čase so imele za seboj, najtežje jim je bilo, ker je bila Johanna nezdravljivo bolna. Samo ču-

dež, kateremu se je družina Nightingales nadala v bostonski bolnici, lahko reši deklico. Johanna je napadla smrtonosna bolezen; ena izmed ledvic je hitro razpadala in postopoma bi zastropila celo telo. Kanadski specialist se je znašel pred nerešljivim problemom. Domislil se je, da je tu vendar še ena možnost rešitve otroka. Ker sta bili Lana in Johanna dvojčici, je obstajala možnost, da se posreči presaditev zdravega organa ene deklice v telo bolne. Da se taka operacija posreči, je potrebno, da sta kri in tkivo obeh teles popolnoma enaka. Razumljivo je, da je taka operacija izredno komplikirana in nihče ne bi mogel jamčiti za njen uspeh. V najhujšem primeru bi Johanna umrla, Lana bi kljub temu žrtvovala svojo ledvico. - To je bila poslednja možnost in kdo ve,

če ne bi Lana kdaj pozneje obtoževala starše, če bi dovolili, da bi Johanna umrla, ne da bi podvzeli vse, kar je bilo v njihovi moči. Ko so raziskave dokazale, da sta sestrici enojajčni dvojčici, se starši niso več obotavljali.

Mati je z obema hčerama poletela v Boston, kjer se je začel najtežji del njenega življenja. Bivanje v hotelu nasproti bolnice, v kateri sta bili hčerki, je bilo nezdružljivo. Toda operacija je uspela. Zdrava ledvica je bila presajena v Johannino telo in obe deklici sta hitro okrevali. V štiričlansko družino Nightingales se je spet naselila sreča. Dvojčici bosta kmalu pozabili na težke čase, ki so skalili sreča v njihovi družini, le tu pa tam se kakora pripomni: »Pa res, to je bilo še pred tem, ko sva si zamenjali ledvico!«

Osil kažejo že od nekdaj veliko zanimanje za avtomobile. Počasna žival najbrž v tem tehničnem izumu vidi svojega grobarja. Zelo redki pa so prizori, da si kak oseba brez družbe ogleduje avtomobil od zunaj.

● SPREHOB V GOZD

Veliki skladatelj Igor Stravinsky se je z svojim prijateljem napotil v gozd blizu San Franciscu. Bilo je lepo pomladansko jutro in oba sprehajalca sta se zabavala s poslušanjem piščega petja. Med pečjem skorcev in slavčkov se je naenkrat zaslišal glas vrane. »In kaj je to?«, je vprašal spremljevalec skladatelja. »Glas kričika«, je odvrnil skladatelj.

Narcise so dobile dekliške glave

(Nadaljevanje s 1. strani) naj grem. Prekorajčila sem dovoljenje staršev, ker moram biti sicer že ob desetih zvečer doma.

- »Kaj menite, da manjka Jesenicam?«
- »Več mladinskih prirediteljev.«
- »Koliko zaslužite na mesečje?«
- »20.000 dinarjev.«
- »Kaj je vaš konjiček?«
- »Avtomobilizem. Očka ima že avto, jaz pa še ne. Tudi nikoli mi ga ne posodi.«
- »In kaj menite o prireditvi?«
- »Ker sem bila prvič na takini prireditvi, ne vem, ali je uspela ali ne. Na vsak način je prav, da so s tem precej poživili turistično dejavnost na Jesenicah.«

IN SE NEKAJ IZJAV... Karel Višnar: »Več kot 25 let sem bil pesni učitelj. Na podobnih prireditvah sem sodeloval že velikokrat. Zame je jeseniška prireditev uspela.«

Miro Ramovš: »Iz leta v

leto 'TEDEN NARCIS' vedno bolj uspeva. Na vsak način bomo prihodnje leto nadaljevali z izbiranjem »MISS NARCIS«. Letošnja prireditev je uspela proti pričakanju.«

Marija Rostohar: »Zdi se mi, da smo dobro »pogrunjali«, ko smo se v TEDNU NARCIS odločili tudi za to prireditev.«

Anton Krivec: »Prihodnje leto si bomo po vsej verjetnosti zagotovili tudi dekleta s Koroske.«

Narcise se na Planini pod Golico še niso razcvetele (toda ne vse). Prvi turisti že prihajajo, da bi si nabrali belega cvetja, vendar ostanejo brez izkupčka. Točno povedano, letos, ko se bo »teden narcis« končal, bi se moral pravzaprav šele začeti. To ni tako pomembno, narcisa polja na Planini pod Golico bodo ostala brez »tedna narcis« prav tako prikupna, kot je prva kraljica narcis, ki so jo irvolili na sinočnji prireditvi.

MILAN ŽIVKOVIČ

»MINUTA ZA UMOR« JE NASLOV NOVEGA CELOVEČERNEGA SLOVENSKEGA FILMA, KI GA JE EKIPA »VIBA-FILMA« TE DNI POSNELA. SCENARIJ JE NAPISAL MILAN NIKOLIC, PREDELAL IN DIALOGE NAPISAL PA MARJAN ROZANČI. ŽE IZ NASLOVA JE RAZVIDNO, DA GRE ZA KRIMINALKO BREZ POSEBNIH PRETENZIJ. DEJANJE SE ODVIJA V ZNAČILNEM AMBIENTU: V BARU, PO MESTNIH ULICAH, NA STREHAH, NA MEJI... TE DNI SO POSNELI PRIZORE NA MEJI NA JEZERSKEM. SLIKA PRIKAZUJE DELOVNO EKIPO Z REZISERJEM JANETOM KAVCICEM IN SNEMALCEM FRANCETOM CERARJEM MED ODMOROM NA JEZERSKEM. V VLOGI PEVKE NASTOPA DUŠA POČKAJEVA, LETOSNJA NAGRAJENKA PRESERNOVEGA SKLADA, LOJZE ROZMAN, JANEZ SKOF, VANJA DRACH (SPOMINJAMO SE GA KOT GLEDALIŠKEGA IGRALCA V »H-8«) IN DRUGI. - St. 5.

10.00 Se pomnite tovariši...
10.30 Dopoludne a slovenskimi skladatelji
11.30 Nedeljska reportaža
11.50 Sto pisanih taktov za dober tek
12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - I.

SOBOTA - 19. maja

8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji
8.35 Italijanske, francoske in ameriške popevke
8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo
9.25 Trio Oscar Peterson in Kvintet George Shearing z godali

PONEDELJEK - 21. maja

8.05 Pisana orkestralna galerija
8.55 Za mlade radovedneže
9.25 Zabavni kaleidoskop
10.15 Odlomki iz opere Samson in Dalila

NEDELJA - 20. maja

6.00 Izletnikom na pot
6.30 Napotki za turiste
7.30 Radijski koledar in prireditve dneva

20.00 Pojoči mozaik
20.35 Kulturna tribuna
20.50 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije

TOREK - 22. maja

8.05 Ženski zbor "France Prešeren" iz Kranja
8.25 Zabavni kaleidoskop
8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo
9.25 Obisk pri skladatelju Blažu Arničju

PONEDELJEK - 21. maja

8.05 Pisana orkestralna galerija
8.55 Za mlade radovedneže
9.25 Zabavni kaleidoskop
10.15 Odlomki iz opere Samson in Dalila

SREDA - 23. maja

8.05 Štirje odlomki iz "Štiri grobijanov"
8.35 Melodije v duru in molu
8.55 Pisan svet pravljic in zgodb

11.25 Sonata za klavir in flavto
11.40 Zabavni zvok
12.05 Vaški kvintet z Božom in Miškom

CETRTEK - 24. maja

8.05 Balada sula za violončelo in klavir
8.30 Zabavni kaleidoskop
8.55 Radijska šola za višjo stopnjo

CETRTEK - 24. maja

8.05 Balada sula za violončelo in klavir
8.30 Zabavni kaleidoskop
8.55 Radijska šola za višjo stopnjo

Drugi program

SOBOTA - 19. maja

19.00 Komorna glasba za konec tedna
20.00 Večer romantične glasbe
21.00 Zabavni intermezzo
21.15 Jazz na koncertnem odru

15.15 Pol st. poj
19.00 Igra vam orkester Perci Faith
20.00 Dva naša nova posnetka

PONEDELJEK - 21. maja

19.00 Melodije, ki jih radi poslušate
20.00 II. dejanje opere Ivan Susanin
20.30 Napredujte v angleščini
20.45 Sonata za klavir

SREDA - 23. maja

19.00 Seznajte se s Parkerjevimi
19.15 Kitara v ritmu
20.00 Otroška izba - ciklus samospjevov za glas in klavir

SOBOTA - 19. maja

19.00 Komorna glasba za konec tedna
20.00 Večer romantične glasbe
21.00 Zabavni intermezzo
21.15 Jazz na koncertnem odru

19.15 Panoroma JRT
20.00 TV dnevnik
20.20 Propagandna oddaja
20.35 Na tajnem kanalu - humoristična oddaja

NEDELJA - 20. maja

10.00 Pregledni miting jugoslovanskih kandidatov za prvenstvo Evrope v atletiki
10.15 Sportno popoldne RTV Beograd
17.00 Prenos športnega dogodka

PONEDELJEK - 21. maja

18.00 RTV Ljubljana
18.00 Razbojnik Cefizelj in občinska blagajna RTV Beograd
18.30 Znanost in tehnika RTV Zagreb
19.00 Pregled JRT

Televizija

SOBOTA - 19. maja

18.00 Mali vrtiček
18.40 S kamero po Afriki
19.05 Iz dela naših institutov II.

21.05 Il signore della venturo - glasbeni spektakel RTV Beograd
22.15 Vremeplov RTV Ljubljana
22.15 TV film iz serije "Poštna kočija" RTV Beograd

NEDELJA - 20. maja

10.00 Pregledni miting jugoslovanskih kandidatov za prvenstvo Evrope v atletiki
10.15 Sportno popoldne RTV Beograd
17.00 Prenos športnega dogodka

PONEDELJEK - 21. maja

18.00 RTV Ljubljana
18.00 Razbojnik Cefizelj in občinska blagajna RTV Beograd
18.30 Znanost in tehnika RTV Zagreb
19.00 Pregled JRT

RTV Zagreb
20.20 Propagandna oddaja
20.30 TV magazin RTV Beograd
21.30 Loto RTV Zagreb

CETRTEK - 24. maja

10.00 TV v šoli RTV Beograd
18.00 Otroški prireditve v Beogradu
19.00 Čas, ljudje in dogodki JRT
20.00 TV dnevnik RTV Beograd

PONEDELJEK - 21. maja

18.00 RTV Ljubljana
18.00 Razbojnik Cefizelj in občinska blagajna RTV Beograd
18.30 Znanost in tehnika RTV Zagreb
19.00 Pregled JRT

Kino

SOBOTA - 19. maja

"Center" - ameriški film VV film NEKATERI SO ZA VROČE ob 15.30, 18. in 20.30 uri (samo danes), premiera italijanskega barvnega CS filma DAVID IN GOLIJAT ob 23. uri

"Krvavec" Cerklje - francoski barvni CS film EVROPA V NOČI ob 16. in 19. uri
Radio Ljubljana
NEDELJA - 20. maja

"Center" - ameriški film GRANICARJI TEKSASA matineja ob 10. uri, ameriški barvni VV film VRTOGLAVICA ob 15.45, 18. in 18.15 in 20.30 uri

SREDA - 23. maja

"Center" - ital. barvni CS film DAVID IN GOLIJAT ob 16., 18. in 20. uri
"Storžič" - italijanski film MORALIST ob 10., 16., 18. in 20. uri

Kino

SOBOTA - 19. maja

"Center" - ameriški VV film NEKATERI SO ZA VROČE ob 15.30, 18. in 20.30 uri (samo danes), premiera italijanskega barvnega CS filma DAVID IN GOLIJAT ob 23. uri

Koroška Bela
19. maja ameriški barvni CS film SERENADA VELIKE LJUBEZNI
20. maja jugoslovanski film SKUPNO STANOVANJE

"Center" - ameriški film GRANICARJI TEKSASA ob 10. uri, ameriški barvni VV film VRTOGLAVICA ob 15.45, 18. in 18.15 in 20.30 uri

SREDA - 23. maja

"Center" - ital. barvni CS film DAVID IN GOLIJAT ob 16., 18. in 20. uri
"Storžič" - italijanski film MORALIST ob 10., 16., 18. in 20. uri

Kino

SOBOTA - 19. maja

"Center" - ameriški VV film NEKATERI SO ZA VROČE ob 15.30, 18. in 20.30 uri (samo danes), premiera italijanskega barvnega CS filma DAVID IN GOLIJAT ob 23. uri

JESENICE - Drevo bo v hotelu "Pošta" plesna zabava, kjer bo ob spremeljavi domačega plesnega ansambla pela Jelka Cvetežar.

KOKRICA - Prosvotno ljudsko društvo priredi v nedeljo ob 15. uri veselico poleg kulturnega doma v Kokrici. Če bo slabo vreme, bo veselica v vsakem primeru v dvorani doma kulture.

BOHINJ

Hotel "Zlatgor" - Prostih je še 40 postelj.
Hotel "Pod Voglom" - Na razpolago je še 50 ležišč in jih lahko rezervirate po telefonu št. 50.

Gledališče

SOBOTA - 19. maja

"Center" - ameriški VV film NEKATERI SO ZA VROČE ob 15.30, 18. in 20.30 uri (samo danes), premiera italijanskega barvnega CS filma DAVID IN GOLIJAT ob 23. uri

Nekaj za žene, ki niso več tako mlade

Med 45. in 55. letom se pri ženi izvršijo precejšnje naravne spremembe. Zelo zmotno bi bilo, ko bi sedaj ta žena mislila, da je stara. Saj je človek star šele tedaj, ko ga življenje dolgočasni in nima več volje spoznati novega. Prav žena petdesetih let se mora zavedati, da v izkušenosti presega mlajše, zato tudi ne sme zanemariti svoje zunanosti. Ostati mora čimdlje zdrava, vesela in mlada. Z malo volje ji bo to tudi uspelo.

Ste se že kdaj zjutraj masirale s kričco, ki naj ne bo pretrda? Kupite si jo v ta namen v drogeriji! Masirajte se vedno v smeri proti srcu. Za čez nekaj dni boste videli, da vam bo zato koža hvaležna; postala bo nežna in elastična. Seveda pa to storite vsak dan. Potem se še splaknite s toplo vodo in nato še z mrzlo vodo. Mrzla voda vam bo zaprla pore in

dar sezite raje po svetlem pristajal. Verjetno so vam pričeli siveti tudi lasje. Ne laku. Vašim letom bo lepše morete se odločiti, ali bi si jih pobarvali ali pustili kar sive. Če veste, da ne boste imele niti časa niti demarja da pustite sive lasje. Če jih za redno barvanje, je bolje, skrbno umijete in si uredite primerno pričesko, ste lahko s sivimi lasmi prav tako mladostne. Make-up (šminkanje) naj bo tudi lahek. Za obrvi uporabljajte le siv ali rjav svinčnik, ker bi vam črn dal preoster izraz. Šminka za usta naj ne bo presvetla niti pretemna. Vsak dan naredite krajši sprehod, počutile se boste bolj sveže in zadovoljne. Včasih si je težko poleg vsega dela še odtrgati čas za osebno nego, a se izplača, ker prinese dobro plačilo; v visoki starosti se boste počutile še vedno mlade.

• Nove melle in omela res najboljše pometajo, a tudi stare dobro opravljajo svoj posel, če jih pravilno negujemo. Zmeraj po uporabi metlo ali omelo očistimo umazanije, najmanj enkrat mesečno pa jih dobro operemo v mlačni vodi in jih osušimo obešene. Ni pravilno, če jih hranimo stoječe — metlice se tako prehitro obrabijo. Če jih ne moremo hraniti obešene, jih postavimo z ročajem navzdol. Če smo pometale mokro umazane, ki je ščeti zleplila, držimo metlo nekaj minut nad vodno paro.

Koliko morate tehtati

Težko je pravzaprav reči, kolika je idealna teža žene. Odvisna je predvsem od starosti in konstrukcije. Če je žena presuha, ni zdravo, še manj pa, če je premočna. Da bomo vedele, koliko je prav, pogledjmo tabelo:

Višina višina v cm	starostna doba				od 30 dalje
	15	18	20	25	
145	45,8	47,7	48,5	49,8	51,2
150	47,1	49,2	50,3	51,6	53,0
155	49,8	51,9	53,0	53,9	55,3
160	52,5	54,7	55,9	57,1	58,4
165	56,2	57,9	59,9	60,2	61,6
170	59,8	61,5	62,5	63,9	65,2
175	63,4	64,9	65,7	67,5	68,4

Morda nekatere tehtate več, zato boste raje pojedle za malico jaboiko ali popile kozarec sadnega soka, kot pa bi pojedle obložen kruh.

Dolge rokavice - zakaj?

Večkrat vidimo v modnih revijah manekenke z dolgimi rokavicami, ki jih nosijo k poletni obleki. Morda se nekatere vprašamo, ali je sploh to pravilno. Da, k popoldanskim oblekam, ki so iz svile ali kakega drugega boljšega blaga, jih nosimo. Rokavice naj bodo iz svetlega ali belega tankega usnja. H kostimu s tričetrtinskimi ali sedemdesetinskimi rokavi jih lahko nosimo ves dan. K brezrokavnim poletnim oblekam iz bombaža, batista ali popelina nosimo kratke rokavice, z njimi bodo videti elegantnejše; če pa je zelo vroče, se jim lahko odrečemo.

Kdo komu nalije kavo,

se vprašamo, če smo s spremljevalcem v kavarni in naročimo kavo. Ali bomo počakale, da nam jo on nalije ali si bomo kar same postlužile. Se najpametneje je, da si vsak sam postreže, le če smo s spremljevalcem zelo dobri prijatelji, lahko nalijemo najprej njemu in potem še sebi.

Koža mora biti vedno čista

Mlada dekleta so pogosto nezadovoljna s svojo kožo. Ta je mastna in včasih se jim pojavijo mali mozolji. Bolezen, ki je pri mladih — tako dekletih kot fantih — pogosta, se imenuje akne. S skrbno nego se stanje lahko dosti izboljša in ta lepotna napaka niti ne bo opazna. Zvečer si je treba obraz očistiti s čistilno obrazno vodo. Na kosmič vate moramo kamiti nekaj kapljic in si lepo izbrisati kožo. Nato si moramo obraz izplakniti še s toplo vodo, v katero se da malo boraksa, da se voda »omehča«. Čez noč naj koža prosto diha, zato je ne mažimo s kremami. Zjutraj si obraz

umijemo z medicinskim milom (dobi se v drogerijah) in si pustimo peno eno minuto na obrazu, zakaj s tem se bo koža izsušila in mozolji ne bodo več tako pogosti. Nato moramo obraz splakniti s toplo vodo in namazati s kremo za mastno, nečisto kožo (pri nas se dobi aseptin krema, ki je prav dobra).

Enkrat tedensko si moramo vzeti malo več časa in si pripraviti masko iz kvasa. Košček kvasa umesimo z mlačnim mlekom v kašo in nanesemo na obraz. Ko se masa na obrazu posuši, se izplakne s toplo vodo.

Vsake deset dni si moramo narediti kamilčno kopel obraza. Pripravimo v loncu kamilčni čaj in 10—15 minut držimo glavo nad posodo s čajem. Pore se bodo razširile in črne pikice in mali mozolji se bodo lahko lepo iztisnili. Seveda moramo biti pri tem opravilu previdni in uporabljati vato ali sveže opran robec. Nato obraz zopet splaknemo z mlačno vodo in s čistilno vodo izbrisemo.

Proti slabemu ustnemu vonju

Če imamo slab vonj iz ust ugotovimo to tako, da dahujemo v pest in tako se zlahka prepričamo, kakšen je naš vonj. Za to je lahko več vzrokov. Imate zobe zdrave? Je prebava v redu? Če ne — pojdite k zobozdravniku. Ko boste imeli popravljene zobe, bo stvar v redu. Da bomo vedno brez skrbi, da je vonj iz ust normalen in svež, si bomo usta zjutraj in zvečer splaknili z ustno vodo ali pa bomo dali v vodo malce soli in s to vodo splaknili usta. Ko si očistimo zobe, si lahko rahlo s zobno krtačko zargnemo tudi jezik.

Recept:
dateljnovе
rezine

375 g dateljnov, 1 skodelica vrele vode, 3 jedilne žlice masla, 1 in pol skodelice sladkorja, 3 jajca, 375 g moka, pol zavojka pecilnega praška.

Priprava: Datelje namoči v vodi. Maslo, sladkor in jajca umesaj, moko in pecilni prašek pozneje dodaj. Datelje vmešaj v testo in maso stresi v namaščeno pekačo in peci 1 uro pri zmerni toploti. Potem pa zreži na rezine.

Film ustvarjamo za gledalce

René Clair o novem valu

Kaže, da sta po mnenju nekaterih, ki se ukvarjajo s filmom danes dva tako rekoč nezmojljiva centra filmske umetnosti: francoski »novi val« in Italijan Antonioni. Ker pa se najdejo tudi taki, ki se s tem ne strinjajo popolnoma, naj ima tokrat besedo francoski režiser René Clair, ustvarjalec filmov *Molk je zlato*, *Lepotice noči* in *Veliki manevri* ter član Francoske akademije. Clair je bil že od vsega začetka nezaupljiv do »novega vala«, zelo jasno pa je izrazil svoje poglede nanj in na celotno problematiko potli sodobnega filma in filma sploh v francoskem časopisu »Film 61« ob svojem novem filmu »Vse zlato tega sveta«. Da pa ne bi kdo mislil, da je njegovo mnenje, kakor izhaja iz naslednjih izvlečkov, osamljeno, naj za uvod citiramo izjavo Orsona Wellesa o filmih *Avantura*, *Noč in Hirošima*, moja ljubezen: »Vsekakor so danes v svetu težnje po ustvaritvi 'elitne publike'. Vendar pa film je filozofija, marveč umetnost. Film ne zahteva hiperintelektualno, marveč poetično razpoloženo publiko. Kakor varno drugo umetnost, je tudi film treba doživeti — ne z razumom, marveč s srcem... Kar pa zadeva omenjene filme, jih sovražim. Vse to je lažna umetnost. To je intelektualno izživljanje, ki gledalca pustl praznega.«

Takole pa meni René Clair:

FILM IN »POGLEDI NA SVET«

Morda se bo kdo vprašal, kaj pomeni vse tisto, kar pripoveduje »Vse zlato tega sveta«. Zelo nerad bi odgovarjal na to. Se več, prej bi lahko povedal, česa ta film ne pomeni... Prevečkrat slišimo: »Moj film, ki... Moj film, katerega...«. Za tem pa slede komentarji o tem, kaj bi tisti film rad bil, kaj si je treba ob njem

misli, kaj je treba slišati med dialogi in kaj videti za slikami. Pa problem! Ob toliko kompleksnih problemov se zadeva kamera, da se človek vpraša, kako da te naprave sploh morejo delovati.

In svetovi! Tudi svetov je mnogo. To je zadnje odkritje naših filmologov. Ze po svojem prvem filmu nam vsak količkaj iznajdljiv režiser prinese svoj »pogled na svet« ali enostavneje — »svoj svet«, »svoje veselje«. Če bi hoteli

razvrstiti vso to množico svetov, bi nam zmanjkalo označb, vsi li svetovi pa težijo za tem, da bi ustvarili en sam svet — svet, v katerem se človek dolgočas.

V našem času ima dolgočasje nekaj uglednega na sebi. To je nekaj resnega, odličnega, »intelektualnega«, da tako rečemo. In po mnenju nekaterih ljudi predstava ne more biti popolna, če ni bolj ali manj začinjena z dolgočasjem. Ali smem priznati, da človek ob taki hrani, če jo dolgo uživa, izgubi tek?

Kaj pa publika? Ali se vam ne zdi, da bi bil čas, da pomislimo malo tudi nanjo, če jo že vabimo v dvorano, če nam daje na razpolago eno ali dve uri svojega življenja? Gledalec ni bralec. Ta lahko zapre knjigo, kadar se mu zdi, gledavec pa ne more niti za trenutek odvrniti svoje pozornosti.

FILM BREZ PUBLIKE?

V obdobju, ko so odkrili »antimaterijo«, ni čudno, da zamisel »anti« vlada tudi v umetniškem ustvarjanju: antiroman, antislikarstvo, antipoezija. Seveda tudi film ne more zaostajati. Zaenkrat sicer še nimamo anti-filma, toda smo na najboljši poti k temu, ker teorija o filmu brez gledalcev že »visi v zraku«. Da se razumemo! To ni želja, da bi film popolnoma osvobodili od publike; še več, tiste trdoglavce, ki za

LJUDMILA GURČENKO, MLADA IN PRIKUPNA SOVJETSKA IGRALKA, IMA VEDNO VEČ PRIVRZENECV

vsako ceno hočejo sestiti pred platno, bi sprejeli celo brez vsake jeze. Kar je ob tem važno, je, kakor kaže, »izražanje sebe« s pomočjo kamere, kakor so se nekoč »izražali« s pomočjo eseja, romana ali pesmi.

Toda spomnimo se mimogrede: videti je, da si veliki pisci niso postavljali takih ciljev. Njih so bolj zanimale osebnosti, ki so jih ustvarjale, kot njihova lastna osebnost, kar pa vendar ne preprečuje, da v njihovem delu odkrijemo tudi njihovo osebnost — mnogo jasneje kot pri tolikih piscih intimnih dnevnikov. Pisatelj, ki se izdaja, često pove mnogo več kot pisatelj, ki se izpoveduje.

Eno od vodil dramatika — in tu sta si gledališče in film podobna — je misel na publiko. Film, ki bi mu odrezali njegove korenine v ljudstvu, bi se kmalu posušil v akademizem. Sanjarjenje o filmih za neki ožji krog je zdi, gledalec pa ne more niti za trenutek odvrniti svoje pozornosti.

izraz nenavadnega nerazumevanja naše dobe.

Slikarstvo in poezija lahko čakata, da se med njima in publiko vzpostavi »zveza«, gledališka umetnost pa nima te

ga privilegija. Za filmskega ustvarjalca je edini in najtežji problem stil. Tisti, ki nimajo kaj povedati, se trudijo, dati vsakdanjosti originalen videz, medtem ko je odlika dobrega ustvarjalca, da je njegova originalnost videti vsakdanja. Nič ne postane hitreje konvencionalno kot nekonvencionalnost in Condillac ima prav, ko misli, da »manija po izstopanju izmaliči tudi najboljše duhove«.

Za mnoge novince pri filmu bi bilo dobro, da razmislijo o tem. Ker sem mislil prav na njih, sem tudi citiral te besede. Med njimi so taki, ki bi s svojim talentom, poznavanjem poklica in navdušenostjo nad tem poslom lahko dali naši kinematografiji nove krvi, ki jo ta potrebuje bolj kot kdajkoli. Skoda bi bilo, če bi v iskanju genialnosti zašli v slepo ulico. Da človek postane talentiran, je treba malo znanja in veliko potrpljenja. Da pa se proglasi za genija, zadostuje, da je nevedec. Če govorimo o geniju, se je treba spomniti, da Griffith, Chaplin in Eisenstein niso napravili zase ničesar, ampak za občinstvo vsega sveta.

DUSAN OGRTEK

Novo drama...

Na gradovih v Ljubljani, Skofji Loki in na Otočcu letno dni snemajo Italijani v koprodukciji s »Triglav-filmom« novo verzijo »Robina Hooda«, v kateri igra glavni vlogi Donald Burnett in Gla Scala.

Novo na lufem

Znano pravljico »Peter Pan«, ki smo jo že videli na filmskem platnu kot Disneyevo risanko, bodo zdaj posneli še kot igrani film. V naslovni vlogi bo nastopila Audrey Hepburn (!), razen nje pa bosta zaigrala še Peter Sellers in Hayley Mills.

Novi film Marine Valdy se imenuje »Nesmrtna«. Je pa to zgodba skrivnostnega dekleta, ki pri neki cestni nesreči izgubi življenje.

Slavna angleška pisateljica detektivk Agatha Christie, ki je doslej vedno odklanjala vsako delo pri filmu, piše sedaj za ameriško družbo Metro scenarij po Dickensovem romanu »Pusta hiša«.

V Rimu snema režiser Franco Brusati film »Nered« s pisano igralsko ekipo, v kateri so Louis Jourdan, Curd Jürgens, Antonella Luaidi, Jean Sorel in Samy Frey.

Françoise Arnoul, Françoise Brion, Dany Saval in Dany Robin bodo zaigrale v filmskem omnibusu »Parizanke«.

Baje pripravlja znanl ameriški komik Dany Kaye film, v katerem bo upodobil vrsto znanih osebnosti, med drugim Stalina, Roosevelta, Churchilla... in Marlene Dietrich!

MAXIMILLIAN SCHELL, LETOŠNJI DOBITNIK OSCARJA, SPADA K DRUŽINI, KI JE DALA SEŠT ZNAMENITIH IMEN

XIV.

V tem trenutku sem se do skrajnosti zavedel tega, kar bi moral storiti. Bil sem ves pobit in brez moči. Stavba je bila polna glasov, menda jih je bilo na stotine. Topotanje nog, glasovi in ves ta skupek človeškega — vse se je mešalo s srebrnkastim brnenjem igralnih avtomatov, šklepetanjem kroglic v ruleti, ropotanjem dvigal in tleskanjem kart pri mizah, kjer so igrali.

Šumenje je prevzemalo čutila. Skozi številne odprtine so se valili ljudje kakor ocean. V trenutku, ko sem vstopil, so me že suvali, omahoval sem, prisiljen sem bil hoditi; rame, komolci in boki so se gnetli in me naravnost nosili skupaj s to reko. Uprizoriti sem moral pravo bitko, da sem prišel nazaj k steni ob vratih, od koder sem lahko opazoval ves prostor. Če ne bi bil v takšnem položaju ter bi bil kakšen drug izhod, bi se v tistem trenutku najraje obrnil in odšel ven z mislijo: naš načrt ne bo uspel, saj je nemogoče.

Poslopje je bilo preveliko, velika dvorana, ki se je razprostirala pred menoj, je bila polna tujcev, zelenih igralnih miz, ki so se zdele kakor veliki sladkorčki, in težkih igralnih avtomatov. Videl sem vsake vrste ljudi: v oblekah za rodo, poletnih oblačilih, povabljenih starih hlačah — in vedel sem, da bo vsakdo izmed njih — mladeniči, starci, gospodinje ali sivolase dame v kratkih hlačah — avtomatično naš sovražnik v trenutku, ko bi pričeli uredničevati naš načrt.

Toda Jerry me je posvaril. Imel sem dovolj časa, kolikor sem le hotel. Ničesar nisem nameraval pričeti, dokler ne bi bil povsem pripravljen in imel za to tudi možnost. Tako sem stal poleg vrat, brzdal živce in skušal obnoviti v spominu predstavo o klubu, kakršno sem imel, ko sem bil v njem minulo leto.

Poleg mene je bilo nekaj starejših mož za igralno mizo. Na desni sem imel barski pult, za njim pa zid. Barski stolčki so bili vsi zasedeni in vrsta ljudi je stala za mizo, se s komolci naslanjala nanjo in držala v rokah kozarce. Na sredini dvorane so bile mize za ruleto in druge podobne igre, ob stenah pa so stali igralni avtomati. Na desni sem skozi hodnik videl v drugo dvorano, polno ljudi, pa tekoče stopnice, prenapolnjene gostov, ki so želeli v višje nadstropje, prav tako polno mizic za ruleto in druge igre, igralnih avtomatov, barov, ljudi, glasov in denarja, denarja, denarja, ki je nenehno spreminjal lastnike.

Guy se je privallil skozi hodnik iz druge dvorane. Reka ljudi ga je nosila. Vstopil je skozi vhod iz drevoreda. Zdrnil sem se — kajti prvič sem ga od daleč videl z lažno brado in kavbojskim klobukom, pod katerim je bil povsem nemogoč. Z drugega konca sobe me je preletel s pogledom. Pod klobukom in nad košatimi črnimi brki so bile njegove oči hladne in preračunljive. Dvignil je roko, da bi si popravil klobuk in mi s tem dal vedeti, da me je opazil. Nenadoma sem se zavedel in zbral. Odlevil sem se od zidu in počasi odšel preko dvorane v naslednjo sobo, pričeni tako svoje opazovanje.

Lovil sem moža, kjerkoli je že bil, človeka, ki bi moral prej ali slej pripeljati svoj voziček skozi sobane — osebo z Jerryjeve fotografije. Pomešal sem se med množico in tako prejadral celo prvo nadstropje ter si ga dobro ogledal. Vozička nisem našel, tega tudi nisem pričakoval. Morda je bil v kakšnem drugem nadstropju, tam pa me ni zanimal. Ali pa je bil v blagajniški sobi. V ozadju kazina, ob južni steni poleg Lincolnovega drevoreda, sem se postavil poleg mize, kjer so igrali poker, in pričel čakati na voziček. Niti dvajset čevljev od mojega komolca tako, da jih nisem mogel neposredno opaziti, so bila rešetkasta vrata iz železa pred hodnikom, ki je vodil v blagajniško sobo. Kdorkoli je pogledal tja, je lahko videl dvojna železna vrata, za katerimi je ležala sreča. Stojte sem oprezal proti železnim rešetkastim vratom.

Ves čas sem se zavedal, da stojim pred velikim zrcalom, ki je pokrivalo steno za menoj in še kos stropa. Na steklu zrcala so bili narisani prizori iz osvajanja Zahoda. Bili pa so smešni in risbe redke, tako da je bilo več čistega zraka kakor risb. Na večjem delu zrcala sem lahko opazoval ljudi in igralnico za seboj.

Vedel pa sem tudi, da skozi ta zrcala detektivji neprestano opazujejo dvorano. Za stenami in s stropa so prav tako ves čas nadzorovali ljudi, igralce in lastne uslužbence. Vsekakor so čakali dneva, ko bo prišel nekdo in poskušal oropati klub.

Komaj sem se vzdržal, da nisem pogledal na strop. Uspelo mi je, da sem se obvladal. Vedel sem, kaj je zgoraj: linice, skoznje pa gledajo detektivji. Včasih so maskirane kakor velike žarnice ali pa so skrite sredi ornamentov na okrasnih zrcalih. Ljudje pridejo morda tudi stokrat v Haroldov klub, vendar ne vedo, da jih opazujejo in od kod. Gledal sem igralce pokerja, obraz pa mi je pred pogledom s stropa skrival širokokrajni klobuk. S strani je bilo v sencih širokih krajcev videti le moje oči in nos, ostale dele obraza je skrivala košata brada.

Dekle v jahalnih hlačah in z resicami obrobjeno bluzo, pa vštiti napisom »Haroldov klub« na hrbtu je prišlo k železnim vratom na moji desni strani. Pritisnila je na gumb poleg vrat. Preglasno je bilo, da bi slišal, kako je na oni strani pozvonilo, tedajci pa so se železna vrata pričela počasi odpirati in razločno sem slišal, kako je zašumel komprimirani zrak. Stopila je skozi vhod v temačen hodnik in spet počakala. Znova sem zaslišal šumenje zraka, vrata so se zaprla za njo. Bila je zaprta v majhnem hodniku med dvema rešetkastima vratoma. Potem so se počasi odprla še druga vrata in vstopila je v blagajniško sobo, zavila na levo in že je nisem več videl. Minila je morda minuta in že se je spet pojavila s kosom papirja v rokah. Vrata so se spet odprla in stopila je v hodnik. Res je bilo tako: druga vrata se niso odprla, dokler so bila prva odprta. Ugotovil sem, kako

prav je imel Jerry. Edina pot do blagajne v tej sobi je bila ta skozi hodnik, ki ga je pravkar prekorščilo dekle.

Pričakoval sem, da bom moral čakati dolgo časa, morda celo ure, preden se bo prikazal mali voziček. Toda kakšno minuto za dekletem sem nenadoma spet zaslišal šumenje zraka in s koticom očesa sem ga zagledal: velik, močan možak v beli srtači z modro kravato in do komolca zavihanimi rokavi ter močnimi lakti je zapeljal kovinasti voziček v mračni, ozki hodnik. To ni bil možički, ki je običajno vozil dvokolico. Tega še nikdar nisem videl. Morda je bil stalni uslužbenec bolan. Ustavil se je z rokama na kovinastih ročajih in čakal. Vrata so se zaprla za njim, zaklenila, trenutek je minil in odprla so se druga. Zapeljal je svoj voziček v kazino. Zajadral je naravnost sredi množice in potem zavil na desno naravnost proti kazinu.

XV.

Kakšnih pet minut sem spet opazoval igralce pokerja. Voziček je že zdavnaj izginil. Končno sem se leno obrnil, pogledal okrog sebe, kakor da ne vem, kam bi najprej odšel, se obrnil in počasi z ljudmi vred zdrsel v sprednjo dvorano.

V sprednji dvorani je stal voziček poleg igralne mize. Možak s privihanimi rokavi je čakal, naslonjen prek mize, medtem ko je uslužbenka nekaj podpisovala. Vedel sem, kaj se je zgodilo: zmanjkalo je srebrnih dolarjev in dekle je telefoniralo ponje. Možak jih je pripeljal iz blagajniške sobe, to je bila njegova dolžnost. Vsak večji klub ima podoben voziček, lesen ali kovinast — pač zato, da zavaruje srebro pred žeparji. Takšen voziček ni bil vreden pravega roparskega napada, v najboljšem primeru je vseboval nekaj sto srebrnih dolarjev.

Vedel sem, kaj bo storil možak s privihanimi rokavi. Ker je že imel denar s seboj, bi ga razdelil pri mizah, kjer so ga potrebovali, ali pa odpeljal eventuelne viške. Kolikor sem vedel, papirnatega denarja v bankovcih običajno ni vozil.

Poleg dolgega hodnika, ki je peljal iz te sobe k blagajniški, sem se naslonil na steno, ki začuda ni bila zaslonjena z igralnimi avtomati. Voziček bi moral pripeljati mimo. Pet jardov stran je stal Guy in igral pri avtomatu. Vedel sem, da me je videl in da je vse v redu.

Kovinasti voziček se je ustavil poleg mize, kjer so igrali ruleto, visoki možakar s privihanimi rokavi je spregovoril nekaj s krupijem, oba sta se zasmejala in vozilo je odpeljalo dalje. Možakar se je oziral po dvorani in iskal uslužbenca, ki bi morda poklical zaradi denarja. Nihče ga ni poklical in zapeljal je proti izhodu, kjer sem stal.

Ljudje so ga radovedno gledali, ko je peljal mimo njih, tudi jaz sem storil isto, kajti utegnilo bi biti nenavadno, če bi ga kar prezrl. Tedaj sem ga prvič od bližje zagledal ter se naglo obrnil stran, želeč, da bi bil manjši. Po videzu sodč ni bil kaj posebnega, sem dejal sam pri sebi, vendar sem se ga obenem prestrašil. Bil je velik in surov, vendar ne takšen, kakršni so ljudje v kriminalnih filmih. Obraz je delal kar prijeten videz. Četav je bilo v njem nekaj hladnega in trdega, pametnega in nevarnega. Počutil me je mimogrede, kakor človek, ki ve vse, kar je treba vedeti — o igri, u, poštenem in nepoštenem, pa še drugih stvareh, ki so v zvezi s tukašnjim življenjem. Počutil sem se kakor ubog fantič in razmišljal, kaj bi bilo, ko bi se mi nenadoma prezirljivo nasmejal v obraz.

Poskušal sem se upirati svojim občutkom. Dopovedoval sem si — »čim večji je človek, tem trše pade« — pa druge stvari, češ, bo kar bo. Najina usoda je pač zdaj povezana. Potem sem ga znova pogledal, kako se bliža, in zavlekel obraz v prezirljiv nasmeh. Skušal sem se obvladati in uspelo mi je. Bil sem pripravljen.

Možak je počasi porival voziček skozi gnečo in končno je bil le korak pred menoj. Obrnil sem se proti njemu in ga predrzno pogledal v obraz. Ko sta se najina pogleda srečala, se mi je obraz nenadoma zjasnil, odrinil sem se od stene in drzno ter obenem nemarno stopil proti njemu.

»Zdravo!« sem dejal in se mu prijateljsko nasmejal, kakor da sem njegov znanec, pa se me ne more spomniti. Nikoli me še ni videl, zato je za trenutek obstal, se zastrmel vame ter lahko namrščil obrvi. Zatem je odkimal, češ da me ne pozna, dejal »Zdravo!« in hotel odpeljati naprej. Vendar sem potegnul roko iz žepa in ni mu preostalo drugega, kakor da se rokuje z menoj.

Smejoč se sem lahko kimaje pričel govoriti. Bil sem prepričan, da me s stropa opazujejo, kako se razgovarjam z možakarjem. To sem tudi hotel, kajti želel sem, da bi vse skupaj bilo videti kot prizor, ki se večkrat primeri v podobnih poslopih. Hotel sem napraviti videz turista, ki je bil že večkrat tukaj in želi obnoviti slučajno poznanstvo z nekom, ki sreča množico ljudi pa se seveda vseh ne more spominjati.

Sramežljivo sem skomignil z rameni in dejal s prijaznim glasom: »Mislim, da se me ne spominjate. Seznanil naju je g. Gunderson, toda odleje je minilo že precej časa.« Gunderson je bil priimek, ki sem ga nekje ujel.

»Da,« se je zasmelaj uglajeno, kot je v navadi, kadar govori s stranko, »toliko ljudi srečam...«

»Oh, kajpak, kajpak,« sem naglo pristavil. »Samo, eh, veste — govoril bi rad z vami. Za nekaj važnega gre, če si lahko pritrgate minuto.« Odkrito sem se smejal.

Prizadevaje si, da bi ostal prijazen, je visoki možakar skupaj z menoj zavil proti steni in spretno krmaril voziček iz gneče. Bedasto sem se smejal in kdorkoli naju je opazoval, je lahko uganil, da se imava pomeniti kaj prijateljskega.

Zabrisana sled

(Iz prihodnje številke Kurirčka)

Zima se je tedaj naglo bližala. Vsak dan je bilo hladneje in pričakovali smo sneg. Kot da nam že Nemci niso delali dovolj preglavic!

Začeli smo iskati primeren prostor, da bi si zgra-

mlada rast

čili prezimovališče. Toda najti smo morali primeren kraj; da ne bo predaleč od ljudi, da bo vendar toliko oddaljen, da nas ne bodo zlahka staknili, da ne bo daleč voda, da bo primeren dostop, da bo med takim drevjem, ki bo skrilo morebiten dim, da bo na takem kraju, ki ga bo v primeru potrebe moč tudi braniti.

V tem nas je prehitel sneg, ki je potem padal tri dni in tri noči. Pri kmetih smo dobili orodje in delali smo od zore do mraka. Bili smo le štirje terenci.

In kakšno je bilo potem tisto prezimovališče?

Iz drobnih smrekovih debel, med katere smo natlačili mah, da ni pihalo skozi spranje, streha pa je bila posevna in prekrita z vejami, na katere smo nametali še zemljo. Polovico skrivališča je bilo v zemlji, v hribočku, nekaj ga je gledalo ven. Narejeno je bilo tako, da smo majhna vrata lahko vgradili v debelo smreko. Tudi okence smo napravili, da ni bilo pretemno. Polem smo ga obmetali tako, da ga je bilo moč opa-

ziti šele, ko si prišel tik predenj.

Snega je bilo skoraj meter. Kako zdaj zbrisati sledi?

Na to smo mislili že ob graditvi. Pod nami je bila namreč ozka grapa, po kateri je tekla hiter planinski potok. Ob njem je stala žaga samica. S kmetom, ki sicer ni točno vedel, kje smo se udomačili, smo se dogovorili, da bo po vsakem svežem snegu takoj zgazil in zvozil pot do žage in še malo naprej. Žaga je bila le pet, šest minut oddaljena od zelo strmega hriba, kjer je stalo naše prezimovališče. Od tam smo napravili med smrekami gaz tako, da je bilo videti, kot da je hodil samo eden in še to tako skrito, da bi moral zelo iskati, če bi hotel najti gaz.

Pod žago na naši strani je tekla potok. V njem so bile tu in tam debele, štrieče skale. Za prehod so bile kot nalašč. Nekaj metrov nad potokom, kjer smo se spuščali k strugi, smo v stopinje postavljali po dve, tri majhne smrečice, kakršnih je bilo v tistem bregu dosti. Da ne bi smrečice in kamni, po katerih smo stopali čez vodo, bile brez snega, smo po prekoračenju vrgli nanje po nekaj pesti snega. Od tam smo potem brez težav prišli na pot, ki jo je kmet že shodil in zvozil. Seveda smo po tistih stopinjah hodili zelo pazljivo, da ne bi bilo opaziti kaj več nog.

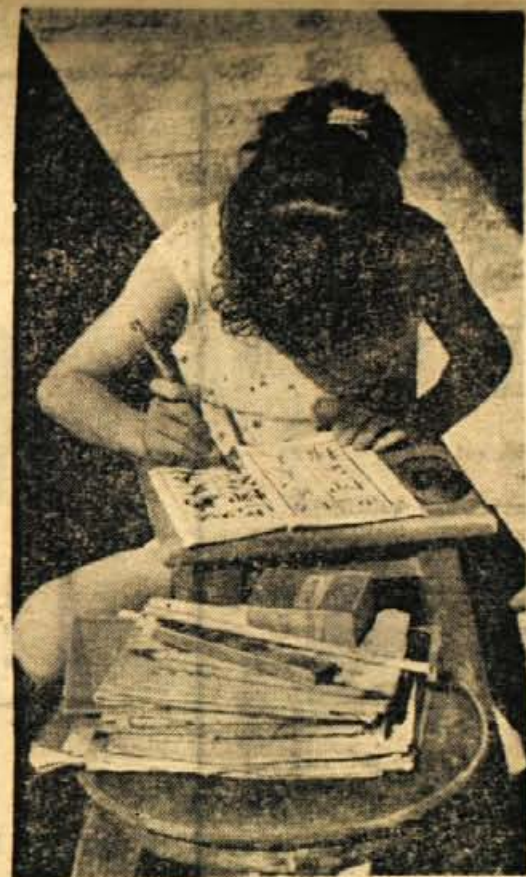
Tako nas je brisanje sledov dolgo varovalo pred napadom, ki pa se mu nazadnje vendarle nismo mogli izogniti. — IVAN JAN

Partizan pripoveduje Dogodek v mlinu

Stric mi je pripovedoval naslednji dogodek iz NOB, saj je bil partizan od leta 1941.

«Bilo je 8. februarja leta 1944. S tremi partizani sem prenočil v veštrskem mlinu, kjer je bilo zaklonišče partizanov. Ob šestih zjutraj sem hotel na Križno goro na sestanek z ostalimi partizani. Ko pa sem prišel na cesto, sem zagledal polno Nemcev in nemških tovornjakov. Nisem mogel naprej. Obvestil sem ostale tri

tovariše o nevarnosti. Toda oni so ostali kar tam v upanju, da jih Nemci ne bodo našli. Ko sem se vrnil iz zaklonišča, sem z grozo opazil, da smo obkoljeni. S težavo in tveganjem sem se priplazil do potoka in se vlegel v vodo, da me ne bi zagledali Nemci. V vodi sem ležal cele tri ure. Okrog devetih je z velikim plamenom zagorel mlin. Upal sem, da so se partizani rešili. Splazil sem se po vodi kakih dvajset metrov na-

Ta mlada pisateljica je zaradi svoje natančnosti spoznava svet črk. Japonska pisava zahteva od pisarnih ljudi hkrati tudi odlične risarje.

prej in se povzpél na drugi breg. Okoli mlina je bilo še vedno nekaj Nemcev. Šele proti večeru sem lahko šel gledat na pogorišče. V pepelu sem našel puškino cev in nekaj kosti. Zla slutnja in groza me je stresla. Te-

KATICA POTOČNIK

Za naše mlade bralce smo to pot pripravili poseben ugankarski kotiček. Na slikah, ki jih objavljamo, boste med tremi podpisali našli pravih. Rešitve nam pošljite najkasneje do 23. maja na naslov uredništva z oznako »Mlada rast — nagradna uganka«. Izžrebane pravilne rešitve bomo nagradili s knjižnimi nagradami. Izžrebane bodo tri knjižne nagrade. Imena nagradencev bomo objavili v naslednji številki. — Pravilne podpise zaokrožite.

1. ASTRONAVT
2. POTAPLJAC
3. PADALEC

1. RAZSTAVIŠČE V LJUBLJANI
2. VELESEJEM V SOLUNU
3. RAZSTAVIŠČE V LEIPZIGU

1. FRAN LEVSTIK
2. PETAR KOČIČ
3. ABRAHAM LINCOLN

1. LIVIO BERUTTI
2. MIHAIL TALJ
3. TONY PERKINS

SODOBNI FOTOGRAF

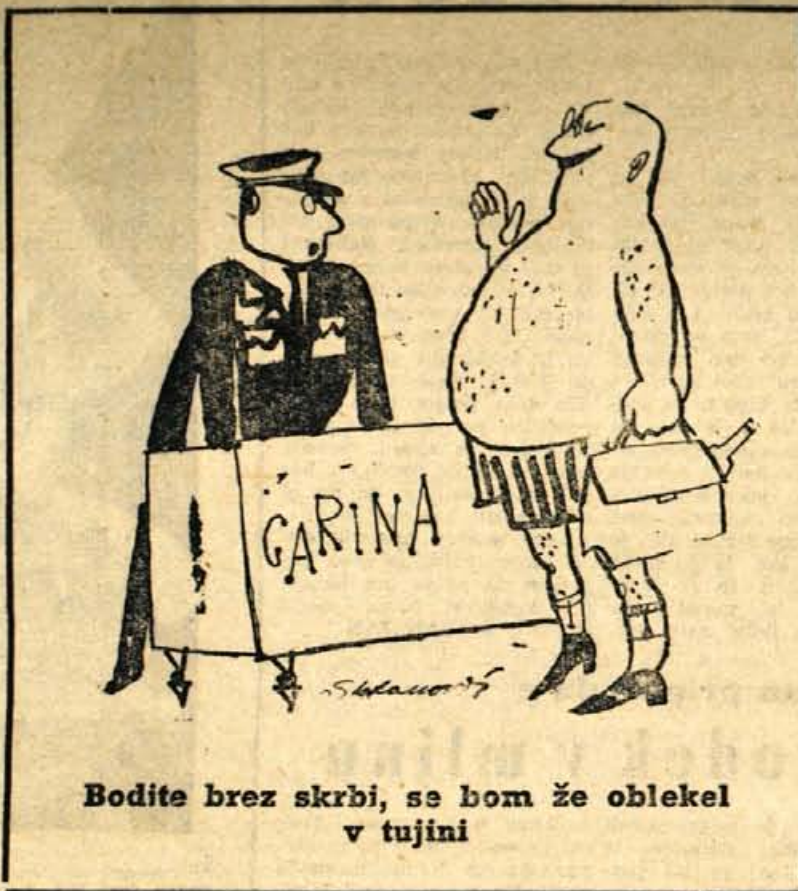

- Nasmejte se!

ZDRAVNIŠKI PREGLED

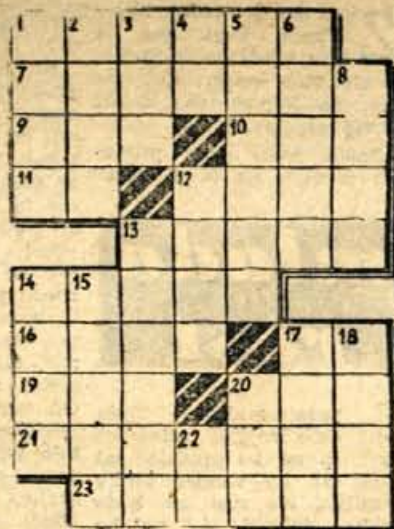

- ... in nekoliko manj uporabljajte reprezentančni sklad

Bodite brez skrbi, se bom že oblekel v tujini

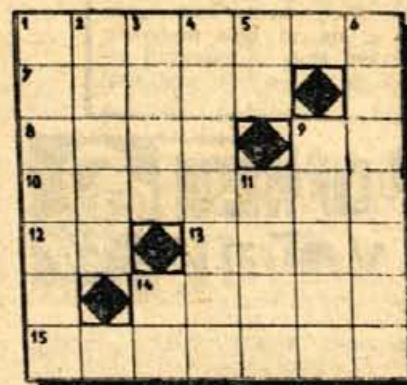
Križanka št. 25

Vodoravno: 1. denarna vrednost, 7. slabokrvnost, 9. jeza, 10. z veseljem, 11. arabski zrebec, 12. brezpravno ljudstvo, 13. reka v Indokini, 14. seno druge košnje, 16. razstrelivno orožje, 17. pritrdilnica, 19. veletok v Pakistanu, 20. Italijan, 21. vrsta športnega teka, 22. prebivalec grške prestolnice.

Navpično: 1. del pasti, 2. francoski pisatelj, 3. proizvod gozdov, 4. pamet, 5. glavno mesto balkanske države, 6. otok čarovnice Kirke, 8. moško ime, 12. ubožica, 13. pooblastilo, naročilo, 14. dalmatinsko mesto ob izlivu Cetine, 15. črnilo, 17. skupina ptic, 18. moško ime, 20. nedelaven, 22. kemijski simbol za železo.

Križanka št. 26

Križanka je magična, zato velja prva številka za opis vodoravno, druga pa za navpično:

1. 1. lepota, 7., 2. dohodek iz obresti, 8., 3. srbsko moško ime, 9., 14. osebni zaimek, 10., 4. lojlec, 12., 5. tuj dvoglasnik, 13., 11. zgodnji, 14. 9. rdeča barva za kovine, 15., 6. široka vele mestna ulica z nasadi.

REŠITEV KRIŽANKE ST. 23

Vodoravno: 1. verzija, 8. admiral, 9. SO, 10. Bari, 11. len, 12. Opel, 14. PE, 16. traktor, 18. Otranto.

Navpično: 3. R(ado) M(urnik).

K besedilu za križanko št. 24 je bil objavljen napačen lik.

Uredništvo časopisa Meridiani. Novinar Brunk je čepel za svojo pisalno mizo in iz nekakšnih papirjev izpisoval številke. Bil je namreč strasten privrženec igranja na loteriji. Odkar je izumil nekakšen »verjetnostni račun«, ki naj bi mu pomagal do milijonov, je bil na loterijo ves nor. Tudi tokrat je izračunaval številko srečke, ki naj bi zadela glavno premijo. Računske kombinacije pa mu to pot kot nalašč niso šle posebno

In potem je Brunk ves pijan od gostiteljske vneme vrtel številčnico na telefonu in vabil... vabil... Ob devetih zvečer na svidenje v hotelu Majestic! Ko je povabil petnajstega gosta, se je Brunk nenadoma nečesa domislil in ustnice so se mu skrivile v maščevalnem nasmehu. Zalučal je telefonsko slušalko na vilice, pograbil povrtnik in planil iz uredništva. V nekaj skokih se je znašel pred sobo odgovornega

tvojim vodstvom, ti opica... ti te leban... Razjarjenemu Brunku se je glas prelomil v nerazumljivo crescendo. Odvrgel je slušalko in ves omamljen zapustil govornico. Tako, mostovi so porušeni, se je trudno nasmehnil. Poti ni nazaj. Pa kaj bi obžaloval, saj sem milijonar. Zvečer je bilo v Majesticu veselo. Povabljeni so prihajali drug za drugim. Družina se je krepila

Verjetnostni račun

izpod rok. Vzemirjen in nejevoljen je bil, zakaj čakal je, kdaj bodo prinesli v uredništvo krtačne odtise stolpcev, kjer bo našel tudi izid zadnje loterije. Končno je dobil odtis. Neučakano se je sklonil nad stolpec s čudežnimi številkami. Iskal je številko 041714. Našel jo je in prebledel. »Ne, saj ni mogoče,« je zaječal in se dvignil s stola. Takoj za tem se je nemočno sesedel in kriknil: »Zadel sem. Dva milijona... Slišite... Tule je moja številka...« Potem je togo obsedel za pisalno mizo in nemo premikal posinele ustnice: »2 milijona... 2 milijona...« Tovariši so ga obstopili, ga trephtali po ohlapnih ramenih in mu čestitali, češ — pa je imel fant le prav, ko je tako fanatično veroval v tisti verjetnostni račun. Potem se je Brunk zbral in se postavil na klekajoče noge. »Fantje, nocoj ste moji gostje, se je izprsil. Z gesto, kakršna pristoji pravemu milijonarju, je vrgel predse na mizo modro kuverto. »Tu je vsa moja mesečna plača. Dovolj bo, da vas pogostim.«

urednika. Ne da bi potrkal je od-sunil vrata in vstopil. »Nikar tako bedasto ne bulji vame,« je začel Brunk brez uvoda. »Ne prekinjaj me! Potrudil se bom, da bom znosnejši kot tvoje dejansko urednikovanje. Le to bi rad povedal, da sem do grla sit tebe, redakcije in časopisa. Črtaj me s seznama novinarjev, jaz pa bom skušal pozabiti, da si bil kdajkoli moj urednik. Sit sem te do grla in čez in... in...« Prehudo se je zaletel, da bi lahko še karkoli spravil iz sebe. »K hudiču se spravi!« je še siknil in zapustil zaprepaščenega urednika. Preveč žolča se je nabralo v Brunku, da bi bil njegov bes s tem potečen. Planil je na ulico in tam v prvo telefonsko govornico. Dobil je zvezo s stanovanjem glavnega urednika. Čez čas se je oglasil sam urednik. »Brunk pri aparatu,« se je razjarjeni novinar zadržal v slušalko. »Deset let sem čakal na tole pri-ložnost, ti časopisna podgana. Od-povedujem službo, razumeš... od-povedujem... Poišči si drugega norca, ki bo voljan delati pod

in postajala vesela... razigrana. Nazdravljali so novemu milijonarju in Brunk se je topil od sreče. »Prinesite šampanjcat!« je naročil milijonar Brunk. »Ne počenjaj neumnostil!« ga je z zaskrbljenim obrazom svaril to-variš iz redakcije. »Pojdi no,« ga je odrinil Brunk, »saj nismo za pogrebom.« Od nekod se je nenadoma poja-vila zadnja številka časopisa Me-ridiani. »Dajte, da vam pokažem števil-ko, ki mi je vrgla dva milijona,« je dejal Brunk in obletel z očmi stolpec z izidom loterije. Pogled mu je potoval od zgoraj navzdol in od spodaj navzgor. Zresnil se je in znoje kaplje so mu udarile na čelo. Družina je utihnila. »Ampak, kje... kje je tista šte-vilka?« se je hripavo oglasil Brunk. »Premijo dva milijona je zadela potsem druga številka. Vse skupaj je bila potegavičina. Številko Brunkove srečke so no-vinarji vnesli v izid loterije na krtačnem odtisu. In Brunk je s svojim verjetnostnim računom na-sedel. — SAŠA ŠKUFA